

чому місці, молодшим студентам – зрозуміти, які їх професійні та особистісні якості будуть мати конкурентні переваги на сучасному ринку праці.

Література

1. Бодров В.А. Психология профессиональной пригодности : учеб. пособие для вузов / В.А. Бодров. – М : ПЕРСЭ, 2001. – 511 с.
2. Борисенко С.А. Профессиональная подготовка конкурентоспособных специалистов в области экономики : дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук / С.А. Борисенко. – Комсомольск-на-Амуре, 2004. – 219 с.
3. Марков А.П. Проектирование маркетинговых коммуникаций: рекламные технологии. Связи с общественностью. Спонсорская деятельность / А.П. Марков. – СПб. : СПбГУП, 2005. – 400 с.
4. Міжвідомча програма сприяння працевлаштуванню й адаптації до ринку праці випускників закладів фахової освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ed.gov.ru/uprav/job/prog.html.
5. Про організаційну роботу вищих навчальних закладів щодо працевлаштування випускників : Рішення колегії Міністерства освіти України від 24.11.1999 р.
6. Модернізація вищої освіти України та Болонський процес // Освіта України. – 2004. – № 60–61.
7. Психология. Словарь / [под общ. ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского]. – 2-е изд. – М. : Политиздат, 1990. – 494 с.
8. Саратовцева И.П. Педагогическая поддержка развития конкурентоспособности будущих специалистов в процессе преподавания иностранного языка в ВУЗе : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук. / И.П. Саратовцева ; Дальневосточ. гос. ун-т. путей и сообщений. – Комсомольск-на-Амуре, 2005. – 24 с.
9. Словник соціологічних і політологічних термінів : довідк. вид. / [уклад.: В.І. Астахова, В.І. Даниленко, А.І. Панов та ін.]. – К. : Вища школа, 1993. – 141 с.
10. Философский словарь / [под ред. И.Т. Фролова]. – 5-е изд. – М. : Политиздат, 1987. – 590 с.

ИГУСЕЛЬНИКОВА С.В.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Інтеграція України до європейської та світової спільноти є однією зі стратегічних цілей розвитку країни, що зазначено в Наказі Президента “Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу”. В умовах демократизації суспільства Україна вже стала членом міжнародних організацій та програм. Її співпраця з іншими країнами та міжнародними організаціями на соціальному, політичному та економічному рівнях є умовою успішної реалізації державної стратегії міжнародної інтеграції. Але набуття нею статусу рівноправного партнера у світових проектах цілком залежить від професіоналізму фахівців, які мають представляти нашу країну на міжнародній арені. З огляду на це особливої значущості набуває проблема професійної підготовки майбутніх фахівців з міжнародного права, здатних гідно обстоювати права та інтереси України у світі.

В умовах глобалізації та інформатизації міжнародного суспільства функції та види професійної діяльності фахівців з міжнародного права де-що змінили свій характер, що зумовило необхідність переосмислення тех-

нологій та організації їх підготовки. Постійні зміни у сфері міжнародних відносин та швидкість поширення інформації вимагають нових професійних компетентностей, фахівців з міжнародного права, що контролюють ці відносини, та забезпечення відповідності їх професійної підготовки міжнародним стандартам.

Високий рівень професійної підготовки фахівців з міжнародного права також відображається на їх професійній конкурентоспроможності. Особливо гостро це питання постає перед фахівцями, які реально беруть участь у міжнародних відносинах, співпрацюють з іноземними клієнтами, колегами тощо. За таких умов їх професійна компетентність оцінюється не тільки як здатність вирішувати професійні завдання, а й порівняно з колегами з інших країн.

Кабінет Міністрів України затвердив Програму розвитку юридичної освіти на період до 2005 р., що передбачала розробку єдиних державних програм і стандартів підготовки фахівців у вищих навчальних закладах. Але, як засвідчує практика, реалізація самої Програми розвитку “успішно” продовжується і після кінцевого терміну.

Необхідність дослідження й вирішення зазначеної проблеми зумовлені наявними суперечностями між:

- об’єктивною потребою України у високопрофесійних фахівцях з міжнародного права та недостатньою розробленістю проблеми їх професійної підготовки на загальнодержавному рівні;
- актуальною потребою педагогічної практики в науково обґрунтованих організаційно-адміністративних положеннях та відсутністю єдиних державних стандартів і вимог для розв’язання зазначеної проблеми;
- усвідомленістю багатогранності та складності професійної підготовки майбутніх фахівців з міжнародного права й недостатньою розробленістю в сучасній педагогічній науці та практиці новітніх організаційно-адміністративних заходів, спрямованих на забезпечення ефективності цього процесу.

Мета статті – проаналізувати відповідність організаційно-адміністративного забезпечення професійної підготовки фахівців з міжнародного права потребам педагогічної практики та навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах України.

Відповідно до мети виділено такі *завдання*:

- проаналізувати правове забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців з міжнародного права;
- визначити організаційно-адміністративне забезпечення вищої юридичної освіти в галузі міжнародного права;
- виділити актуальні потреби педагогічної практики в організаційно-адміністративних положеннях, вимогах та державних стандартах для вирішення зазначеної проблеми.

Теоретичну базу дослідження становили праці в галузі компетентнісного підходу в системі підготовки майбутніх фахівців (О. Бодальов, О. Гура, В. Жуков, Л. Лаптев, В. Сластьонін), професійної підготовки май-

бутніх фахівців з права та міжнародного права зарубіжних (К. Волкер, М. Дж.Бонель, Рене де Грут, Х. Кетц, Дж. Мерімен, Б. Футей, А. Хелланд) та вітчизняних (А. Андрощук, В. Андрейцев, В. Бігун, Ю. Бойко, Т. Варфоломєєва, В. Журавський, Т. Кагановська, В. Комаров, О. Копиленко, М. Костицький, Н. Кучеренко, Н. Мироненко, В. Опришко, О. Святоцький, О. Стеценко, В. Сущенко, Ю. Шемшученко) науковців та практиків порівняльної педагогіки (Н. Абашкін, Т. Вакуленко, Б. Вульфсон, В. Кларін, В. Луговий, З. Малькова, В. Пилиповський, Л. Пуховська, А. Сухомлинська). Аналіз цих розробок доводить, що вирішення проблеми професійної підготовки сучасних фахівців з міжнародного права перебуває у міждисциплінарному просторі, оскільки формування та розвиток професійно необхідних компетентностей відбувається протягом всього навчально-виховного процесу та чітко не закріплені за навчальними дисциплінами, що підтверджує необхідність єдиних вимог та стандартів.

В Україні професійна підготовка фахівців з міжнародного права здійснюється відповідно до Конституції України, Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, теоретичних положень, відображених у документах міжнародних організацій (ЮНЕСКО, ООН, Ради Європи, статистичних збірниках та законодавчих актах з освіти ЄС, МОН України, Міністерства юстиції України). Вищі навчальні заклади, що здійснюють професійну підготовку, складають освітньо-кваліфікаційні характеристики фахівців з міжнародного права та освітньо-професійні програми відповідно до Державного класифікатора України, Міжнародної стандартної класифікації, Наказу Президента “Про основні напрями реформування вищої освіти в Україні”, Постанови Кабінету Міністрів України “Про розроблення державних стандартів вищої освіти” і визначають перелік професійно необхідних компетентностей фахівців з міжнародного права – сукупність знань, умінь, навичок і професійних та особистісних якостей [1].

Приєднання України до Лісабонської конвенції зумовило необхідність модернізації вищої юридичної освіти та розробку нових засад її вдосконалення. Відповідно до неї та ряду інших документів (Наказ Президента України “Про основні напрями реформування вищої освіти в Україні” від 12.09.1995 р. № 832, Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)” від 20 січня 1998 р. № 65; Постанова Кабінету Міністрів України “Про розроблення державних стандартів вищої освіти” від 7 серпня 1998 р. № 1247 та інші) вищі навчальні заклади України розробляють державні стандарти професійної підготовки фахівців з міжнародного права. Але відсутність державно визначеної та схваленої системи вищої юридичної освіти та контролю за якістю професійної підготовки негативно впливає на рівень професіоналів-правознавців, що позначається на рівні професійної компетентності та конкурентоспроможності фахівців з міжнародного права порівняно з професіоналами з інших країн. А. Андрощук важливу роль у цьому відводить порівняльно-юридичній педагогіці та порівняльно-педагогічній

експертизі зарубіжного досвіду, визначенню можливостей, шляхів та умов його використання у вітчизняній педагогічній практиці [2].

На сьогодні в Україні налічується близько 900 ВНЗ, з яких близько 300 готують майбутніх юристів і близько 10 юристів-міжнародників, тоді, як у Великій Британії близько 100 університетів, у Франції – близько 80, в Італії – близько 60, у Польщі – 11 [3]. Цей факт підтверджує основні проблеми вищої юридичної освіти, на яких наголошують представники галузі:

- відсутність загальнодержавних галузевих стандартів;
- недосконалість системи освіти, що полягає в підготовці фахівців у непрофільних вишах;
- недосконалість навчально-виховного процесу та навчально-методичного забезпечення;
- неефективність організації практик і змісту їх професійного наповнення [4].

Адміністративне та організаційне забезпечення вищою освітою фахівців з міжнародного права здійснюється шляхом управління з боку Міністерства освіти та науки України, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства закордонних справ, Служби протоколу, Служби безпеки та Державної митної служби України, зовнішнього контролю з боку Науково-методичної комісії з права та Науково-методичної ради, Державної інспекції навчальних закладів Міністерства науки і освіти України. [5] Складний номенклатурний ланцюг лише передбачає розробку єдиних державних стандартів професійної підготовки юристів, а ми можемо констатувати відсутність єдиних вимог. Контроль за якістю знань та рівнем навичок студентів проходить шляхом внутрішнього тестування, заліків та іспитів, регламентованих відповідними положеннями про організацію навчально-виховного процесу, але кожним вишем окремо, на свій розсуд – без чітких критеріїв. Тому в Україні розгорнулася жорстка конкурентна боротьба не тільки між майбутніми фахівцями з міжнародного права, а й між навчальними закладами, які їх готують. Рейтинги очоляють ті, хто вчасно відреагує на вимоги часу і забезпечить висококваліфіковану професійну підготовку майбутніх фахівців відповідно до особливостей їх професійної діяльності та нових умов інформаційного суспільства.

Знання, уміння й навички, якими мають володіти випускники спеціальності “Міжнародне право” визначені з огляду на умови сьогодення й особливості професійної діяльності майбутнього фахівця. Н. Кузнєцова підкреслює, що сучасний юрист, а тим більше міжнародник, має володіти практично енциклопедичними знаннями в багатьох галузях, що важко уявити в реальному житті [6]. Тому їх професійна підготовка має передбачати оволодіння вміннями активної самостійної обробки інформації, її відбору, засвоєння, переробки, трансформації й генерації інформації, готовність виробляти, приймати, прогнозувати і реалізовувати оптимальні рішення в практичній діяльності з використанням технологічних засобів, на основі когнітивного, операційного, мотиваційно-ціннісного і рефлексивного компонентів [7].

Однак, незважаючи на поступове реформування вищої юридичної освіти, організація навчально-виховного процесу із залученням сучасних педагогічних технологій з метою професійної підготовки майбутніх фахівців з міжнародного права стикається з такими перешкодами, як:

- вплив освітніх традицій;
- почуття дискомфорту через залучення до чогось нового;
- брак мотивації до змін;
- брак готових моделей та досвіду ефективного навчання засобами інноваційних навчальних технологій;
- страх перед відсутністю мотивації у студентів;
- невпевненість викладача в собі;
- відсутність загальнодержавних вимог та стандартів [8].

Для подолання цих перешкод А. Андрощук пропонує використовувати досвід порівняльно-юридичної педагогіки, головною метою якої є вивчення досвіду вирішення педагогічних проблем у вищих навчальних закладах інших країн та на рівні міжнародних та закордонних інстанцій. Автор наголошує на доцільності вирішення проблем реформування юридичної освіти в Україні шляхом комплексного дослідження та запровадження педагогічного зарубіжного досвіду та обов'язкового системного підходу до вирішення проблеми на державному рівні [2].

Висновки. Узагальнення результатів дослідження літературних джерел, нормативної бази та вітчизняної педагогічної практики професійної підготовки фахівців з міжнародного права визначили недосконалість системи вищої освіти в галузі “Міжнародне право”, що виражена низкою невідповідностей між задекларованими принципами й положеннями та відсутністю їх системної реалізації на загальнодержавному рівні, серед яких такі:

- велика кількість наказів, розпоряджень, положень та стратегічних розробок лише регламентують напрями розвитку й удосконалення системи освіти, але немає загальнодержавних вимог та стандартів по галузі, що дало б змогу привести критерії оцінювання в різних вишах до єдиного;
- професійна підготовка майбутніх фахівців з міжнародного права здійснюється в непрофільних вишах, що ускладнює процес організації навчально-методичного та наукового забезпечення і контролю за ним.

Література

1. Освітньо-кваліфікаційна характеристика. Фахівець із міжнародного права. – Класичний приватний університет. – 2006. – 47 с.
2. Андрощук А.Г. Професійна підготовка юристів у Німеччині : дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / А.Г. Андрощук ; АПН України Інститут вищої освіти. – К., 2006. – 178 с.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrosvita.at.ua/publ/1-1-0-52>.
4. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта. Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик. – 2002. – № 26 (4984). – С. 2–4.
5. Христинченко Н.П. Адміністративно-правові та організаційні засади підготовки юристів [Електронний ресурс] / Н.П. Христинченко // Форум праваю. – 2010. –

№ 3. – С. 445–451. – Режим доступу: <http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/FP/2010–3/10/xnpzpj.pdf>.

6. Н. Кузнецова Підготовка юриста: сучасні вимоги та методичні проблеми [Електронний ресурс] / Н. Кузнецова // Правовий тиждень. – №21 (147) – 26 травня 2009. – Режим доступу: <http://www.legalweekly.com.ua/article/?uid=1143>.

7. Семёнов А.Л. Роль информационных технологий в общем среднем образовании / А.Л. Семёнов. – М. : Изд-во МИПКРО, 2000. – 12 с.

8. Софій Н. Сто і один метод активного навчання / Н. Софій, В. Кузьменко // Освіта.ua. – 2006.

ДАНЧЕНКО І.О.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ “РІВНИЙ РІВНОМУ”

Згідно з Конституцією України, Законом України “Про освіту”, Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті, головним напрямом державної політики визначено розширення можливостей компетентного вибору людиною життєвого шляху.

Водночас процес формування особистості ускладнюється соціально-економічною, політичною нестабільністю в суспільстві, недоліками виховання. Це зумовлює необхідність здійснення профілактики та корекції поведінки зростаючої особистості. Проблема профілактики та корекції девіантної поведінки дітей і молоді гостро стоїть в усьому світі; вона є найпріоритетнішою в рамках ЮНЕСКО.

Упродовж усього історичного шляху розвитку цивілізації простежується розуміння важливості проблеми подолання негативних відхилень у поведінці людини та значущості моралі і права у становленні особистості. Питання виховання загальнолюдських моральних цінностей відображено у працях видатних педагогів Я. Коменського, А. Макаренка, Й. Песталоцці, Г. Сковороди, В. Сухомлинського, К. Ушинського, С. Шацького та багатьох інших.

Філософські, соціальні, психолого-педагогічні основи проблеми становлять теоретичні й практичні напрацювання таких вчених, як: С. Анісімов, І. Бех, Л. Виготський, Л. Зюбін, В. Кащенко, І. Кона, Г. Костюк, В. Кудрявцев, О. Лазурський, І. Невський, В. Оржеховської, О. Пилипенко, Л. Прокопенко, В. Татенка, А. Титаренко, Т. Титаренко, І. Козубовська, Т. Федорченко, М. Фіцула, І. Данченко та ін.

Проведений аналіз джерельної бази дає можливість констатувати, що на сьогодні розкрито причини виникнення відхилень, розроблено їх діагностичні методики, окреслено шляхи ефективної профілактики девіантної поведінки неповнолітніх. Проте залишаються недостатньо вивченими форми вияву девіантної поведінки, чинники її детермінації, відсутні науково обґрунтовані рекомендації щодо ефективної профілактики девіантної по-